

Kahramanmaraş Germanicia Mozaikleri

Seydihan KÜÇÜKDAĞLI*

Hititler, Asurlar, Persler, Makedonyalılar ve Seleukoslar gibi devletlerin hâkimiyet sürdüğü Maraş, M.Ö. 64'te Romalıların eline geçmiştir. Roma İmparatoru Gaius Caesar Augustus Germanicus tarafından şehir yeniden inşa edilerek "Kaiseria Germanicia" adı verilmiştir. Ortaçağ tarihçileri, Romalıların şehre Germanicia dediklerini doğrulamaktadır. Çağın Latince, Grekçe ve Arapça kaynaklarından da anlaşıldığına göre Germanicia Antik Kenti Taban Mozaikleri, Geç Roma/Erken Bizans dönemine aittir (Resim 1-2). Günümüzde ortaya çıkan Germanicia Mozaikleri, bu dönemin siyasi, sosyal, kültürel ve iktisadi durumunu da yansıtmaktadır (Resim 3).

Kahramanmaraş Germanicia mozaiklerinin üzerindeki tasvirlerde; ana panonun etrafında floral ve geometrik motifler (Resim 4-5), günlük hayattan seçilmiş betimlemeler (Resim 6) ve dönemin mimari yapısını gösteren kompozisyonlar (Resim 7) yer almakta, özenli işçilikleri, tasvirlerdeki desenleri, konu ve ikonografi çeşitliliği ile hem kalite hem de işçilik olarak kendine özgü bir karakter oluşturmaktadır.

Aynı zamanda insanlık ve dünya kültür mirası olan Kahramanmaraş Germanicia Mozaikleri üzerinde 2007 yılından beri bir dizi çalışmalar yapılmaktadır: Kaçak kazı sonucu başlatılan ve diğer sebeplerle devam eden süreçte yirmi beş parselin tespiti yapılarak birinci derece sit alanı olarak tescili tamamlanmıştır. Şehir merkezinin doğusunda yer alan Dulkadiroğlu, Bağlarbaşı, Namık Kemal ve Şeyhadil Mahallelerini kapsayan 146 hektarlık alan üçüncü derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilerek, Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Kullanma Şartları da belirlenmiştir.

Resim 1

Resim 2

* Kahramanmaraş Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü.

Resim 3

Resim 4

Resim 5

Resim 6

Resim 7

Germanicia Mozaiklerinin bulunduğu bölgenin yerleşim birimi olması nedeniyle çalışmaların önceliğini kamulaştırmalar oluşturmakta ve bu kapsamda 2008 yılından bugüne on üç parsel kamulaştırılmış, on üç parselin kamulaştırılma çalışmaları devam etmekte, on dört parsel de kamulaştırılmak üzere teklif edilmiştir. Kamulaştırma çalışmaları; 2011 yılı Uluslararası Türkiye Mozaik Sempozyumu Sonuç Bildirgesi doğrultusunda ada/parsel olarak sürdürülmektedir.

Resim 8

Resim 9

Mozaiklerin kurtarılarak gün yüzüne çıkarılması amacıyla başlatılan kazı çalışmaları kapsamında; kaçak kazı sonucu ilk tespit edilen parsellerin tescil ve kamulaştırılma çalışmaları yapılmış, Bakanlık Makamının onayı ile 2009 yılında başlatılan kazı çalışmaları 2010 yılında tamamlanarak bulunan mozaik tabakası tümüyle ortaya çıkarılmıştır (Resim 8-9).

Resim 10

Germanicia Mozaikleri başta olmak üzere 2006 yılından bugüne gerçekleştirilen bilimsel yüzey araştırmaları ile tespit edilen tarihi ve kültürel bulgularla, adeta bir arkeolojik kent olduğu anlaşılan ilimizde akademik destek kapsamında; öncelikli olarak 2010 yılında başlatılan çalışmalar doğrultusunda Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Senatosunun aldığı kararın Yüksek Öğretim Kurumu tarafından onaylanması ile 2011 yılında Fen Edebiyat Fakültesi bünyesinde Arkeoloji Bölümü açılmıştır.

Akademik desteğin önemine ve devamına istinaden, Uludağ Üniversitesi Mozaik Araştırmaları Merkezi koordinesinde ilimize davet edilen bilimsel heyet tarafından hazırlanan inceleme ve değerlendirme raporu doğrultusunda, Kültür ve Turizm Bakanlığı Germanicia Mozaikleri ile ilgili bilimsel kazı başlatılmasını uygun görmüştür (Resim 10).

2011 yılı Haziran ayında Kahramanmaraş Valiliği ve Uludağ Üniversitesi Mozaik Araştırmaları Merkezi işbirliği çerçevesinde, “Kahramanmaraş Mozaiklerinin Dünya Mozaiklerindeki Yeri” konulu 5.Uluslararası Türkiye Mozaik Corpusu Sempozyumu düzenlenmiştir. Sempozyum’a gelen yerli ve yabancı bilim adamları Germanicia Antik Kenti Taban Mozaikleri üzerinde bilimsel kazı için davet edilmiş olup, ayrıca Arkeoloji Bölümü bulunan Üniversitelere de davet yazısı çıkartılmıştır.

Kahramanmaraş Mozaiklerini dünya literatürüne dahil eden Uluslararası Türkiye Mozaik Sempozyumu neticesinde hazırlanan Sonuç Bildirgesi, Kültür ve Turizm Bakanlığının tüm birimlerine, Valiliklere, Üniversite Rektörlüklerine, Kalkınma Ajanslarına ve ilimizde bulunan kurum ve kuruluşlara gönderilmiştir.

Kültür ve Turizm Alanında Eşgüdüm ve İşbirliği projesi kapsamında Valilik Makamının imzasıyla Kahramanmaraş ili adına hazırlanan, “Germanicia Antik Kentinde kamulaştırma çalışmalarını hızlandıracak kentsel dönüşüm projesinin gerçekleştirilmesi, üniversiteler ve sponsorlar desteğiyle çoklu bilimsel kazıların yapılması ve Germanicia Taban Mozaiklerinin “Arkeopark” olarak projelendirilerek turizme açılması” önerisi Kültür ve Turizm Bakanlığına teklif edilmiştir.